

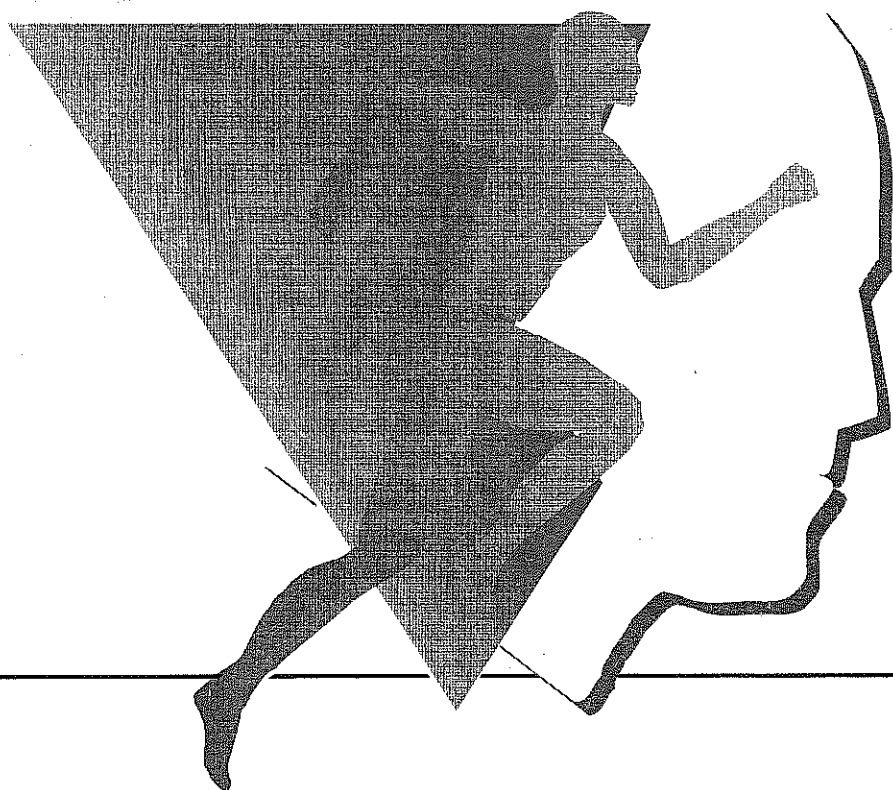
ΑΘΛΗΣΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 4 • 1992 • ΔΡΧ. 500

EXERCISE & SOCIETY
JOURNAL OF SPORT SCIENCE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ • ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORT SCIENCE • DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ: ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προοπτικές: Η επιστήμη της άθλησης

ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΛΙΝΑΡΔΟΣ3

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

*Μυϊκές διατάσεις: Σύγκριση των μεθόδων "βήμα προς βήμα"
και "σύσπασης - χαλάρωσης - διάτασης"*

ΤΑΞΙΛΔΑΡΗΣ Κ., ΒΟΥΛΓΑΡΙΔΗΣ Κ., ΓΟΥΔΕΤΣΙΔΟΥ Δ.,
ΑΛΜΠΑΝΙΔΗΣ Ε., ΤΟΚΜΑΚΙΔΗΣ Σ.5

Πλειομετρικές ασκήσεις

(Φυσιολογικές αρχές - Προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους - Κίνδυνοι)

ΣΜΗΛΙΟΣ ΗΛΙΑΣ16

*Η εφαρμογή των ηλεκτρομαγνητικών οργάνων μέτρησης
αποστάσεων στον αθλητισμό*

ΜΠΑΝΤΕΛΑΣ Α., ΣΑΒΒΑΪΔΗΣ Π., ΚΑΜΠΙΤΣΗΣ Χ.30

Μοντέλα στη βιομηχανική των αθλητικών κινήσεων

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ41

*Συστηματική παρατήρηση και ειδική ανάλυση αγώνων αντισφαίρισης
επιπέδου τέταρτης κατηγορίας (δύναμης ΕΦΟΑ)*

ΜΑΒΒΙΔΗΣ Α., ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΙΔΗΣ Χ., ΚΑΡΑΚΟΣ Α.53

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

*Οδηγίες αναζήτησης βιβλιογραφίας και ειδικών πληροφοριών
για την εκπόνηση μιας επιστημονικής εργασίας*

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ Α., ΓΙΑΝΝΟΥΣΗ Φ.65

*Η επέκταση και η εμβάθυνση των επιστημονικών βάσεων
της αθλητικής προπόνησης*

ΖΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Γ., ΖΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Σ.75

*Το ανθρώπινο σώμα ως μέσο διδασκαλίας της θεωρίας του Νεύτωνα
και ευρύτερα της μηχανικής*

ΜΑΡΤΙΝΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ80

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Επιμέλεια ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ Α.87

ΑΘΛΗΣΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΞΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΙΟΥΜΟΥΡΤΖΟΓΛΟΥ
Αναπλ. Καθ. ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

ΣΑΒΒΑΣ ΤΟΚΜΑΚΙΔΗΣ Ph.D.
Λέκτορας στο ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ Καθ. Νομικής ΔΠΘ
ΓΚΟΔΟΛΙΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Αναπλ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΜΠΗΤΣΗΣ Επίκ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΧΑΡΑΛ. ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΙΔΗΣ Επίκ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΑΛΙΟΣ Λέκτορας ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΝΤΗΣ Επίκουρος ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ Επίκ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΑΣΙΛΑΡΗΣ Επίκουρος
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΥΒΟΝΝΗ ΧΑΡΑΧΟΥΣΟΥ Επίκουρος
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΠΥΛΙΑΝΙΔΗΣ
ΕΕΠ ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΛΜΠΑΝΙΔΗΣ
Διδάσκων στο ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ
Διδάσκων στο ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΤΑΛΗΣ Καθ. Ιατρικής ΔΠΘ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΕΡΡΑΚΗΣ Αναπλ. Καθ.
Νομική ΔΠΘ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Καθ. Πολυτεχνική ΔΠΘ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΤΖΟΥΛΗΣ Αναπλ. Καθ.
Παιδαγωγική ΔΠΘ
ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΟΛΛΙΑΣ Επίκ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΓΙΑΤΗΣ Επίκ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Επίκ. Καθ.
Παιδαγωγική ΔΠΘ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΙΑΤΣΗΣ Επίκ. Καθ.
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΑΛΚΗΣ ΔΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ Λέκτορας
Νομική ΔΠΘ
ΣΠΥΡΟΣ ΚΕΛΛΗΣ Λέκτορας ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΤΖΑΜΑΝΙΔΗΣ Λέκτορας
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΛΟΥΚΙΑ ΜΠΕΖΕ Λέκτορας Νομική ΔΠΘ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ Λέκτορας
ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ MD
Αθλητιατρική ΕΚΑΕ
ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ Ph.D.
Διευθυντής τμήματος Βιομηχανικής, ΕΚΑΕ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΣΟΠΑΝΑΚΗΣ Ph.D.
Διευθυντής τμήματος Βιοχημείας, ΕΚΑΕ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ Ph.D.

Πληροφορίες: ΓΙΑΝΝΟΥΣΗ - ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ ΦΑΝΗ, ΤΗΛ. 29501 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Αλληλογραφία, εγγραφές για δημοσιεύσεις: ΣΑΒΒΑΣ ΤΟΚΜΑΚΙΔΗΣ,
ΤΕΦΑΑ, ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ, ΚΟΜΟΤΗΝΗ Τ.Τ. 69 100

Επιμέλεια έκδοσης: ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΣΑΛΤΟ", ΑΓΓΕΛΑΚΗ 33-35, ΤΗΛ. 262.854,
FAX: 285.879, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Τ.Τ. 546 21

Στοιχειοθεσία - σελιδοποίηση: ΜΑΡΙΑ ΜΑΛΛΑΜΙΔΟΥ

Υπεύθυνος τυπογραφείου: Β. ΣΑΛΤΟΣ, ΑΓΓΕΛΑΚΗ 33, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τιμή τεύχους: Φυσικών προσώπων 300 δρχ., νομικών προσώπων 600 δρχ.

Εργασίες

να απο-
| σε κα-
ο τένις
μα.
βοήθεια
υς σπου-
J ΤΕΦΑΑ
„ Παπα-
I., Σακκά
παντίνου
M., Στά-

ές μετρή-

Τένις από
1990.

ή στην α-
ευνα, Αθή-

mitierende
e faktoren,

tematische
nbleton -
idberg und
1.

Ενημέρωση & Επικοινωνία

Οδηγίες αναζήτησης βιβλιογραφίας και ειδικών πληροφοριών για την εκπόνηση μιας επιστημονικής εργασίας

Αυγερινός Α. - Γιαννούση Φ.

Εισαγωγή

Το επιστημονικό επίπεδο μιας ακαδημαϊκής εργασίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το μέγεθος, την ποιότητα και την εγκυρότητα της πληροφόρησης που συγκέντρωσε ο ερευνητής από διάφορες πηγές της βιβλιογραφίας κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της.

Το σημερινό όμως επίπεδο των επισημών και η βαθιά εξειδίκευση, έχουν ως αποτέλεσμα ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών που προέρχονται από διαφορετικές πηγές, με διαχρονικά εξελισσόμενη πορεία βλετίωσης. Πρέπει λοιπόν ο ερευνητής να έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στις διάφορες πηγές πληροφοριών. Η διαδικασία αναζήτησης τέτοιων πηγών πρέπει να διακρίνεται από μια συγκεκριμένη τεχνική και τακτική διασφαλίζοντας ένα καλό θεωρητικό υπόστρωμα που θα στηρίζει την (εργασία) έρευνα. Με αυτόν τον

τρόπο εξασφαλίζεται πληρέστερη ενημέρωση και μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας στην εργασία.

Η εύρεση όμως πληροφοριών δεν πραγματοποιείται τόσο εύκολα αν αγνοούνται ορισμένοι βασικοί κανόνες σχετικά με την τεχνική στην αναζήτηση της βιβλιογραφίας. Σκοπός της εργασίας αυτής, λοιπόν, είναι να προσφέρει μια βοήθεια στον τομέα αναζήτησης πληροφοριών μέσω της βιβλιογραφίας.

Είδη βιβλιογραφικών πηγών

Οι εργασίες που εκπονούνται στον τομέα της φυσικής αγωγής καταλαμβάνουν μια μεγάλη περιοχή έρευνας και συνήθως σχετίζονται με γνωστικά πεδία άλλων, συναφών ως προς τη φυσική αγωγή, επιστημών.

Ο ερευνητής για να λύσει το πρόβλημα που τον απασχολεί οφείλει να ενημερωθεί πολύ καλά γύρω από το θέμα που τον ενδιαφέρει. Πρέπει να γνω-

ρίζει τις προσπάθειες που έγιναν για τη διερεύνηση του θέματος και να ενημερωθεί για τα πρόσφατα ευρήματα που υπάρχουν (Τοκμακίδης, 1991). Για να πραγματοποιήσει κάτι τέτοιο, πρέπει να εντοπίσει τους χώρους όπου βρίσκονται καταχωρημένες οι πληροφορίες που αναζητά. Έχει χρέος να καταφύγει στη βιβλιογραφία που έχει τη δική της ταξινόμηση. Πράγματι, οι βιβλιογραφικές πηγές μπορούν να διακριθούν σε έμμεσες και άμεσες.

Έμμεσες πηγές: Είναι εκείνες οι πηγές που δημιουργήθηκαν από κάποιο συγγραφέα, χωρίς ο ίδιος να είχε άμεση αντίληψη των σχετικών γεγονότων και πληροφοριών. Συνήθως πρόκειται για γεγονότα και ειδήσεις που έχουν συμβεί πριν από το χρόνο καταγραφής τους.

Άμεσες πηγές: Διαφέρουν από τις έμμεσες γιατί ο δημιουργός τους είχε προσωπική εμπειρία γι'αυτά που γράφει. Αυτές στηρίζονται σε έργα αυθεντικά. Στον κλάδο μας άμεσες πηγές είναι όλες οι επιστημονικές εργασίες ή μελέτες που διαπραγματεύονται θέματα σχετικά με τη φυσική αγωγή ή με την έρευνα της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού μέσω συναφών επιστημών. Οι άμεσες πηγές είναι συνήθως εξειδικευμένες πληροφορίες που βρίσκονται καταχωρημένες σε πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες των ιδίων ή συναφών τμημάτων. (π.χ. Βιβλιοθήκες ΤΕΦΑΑ, Παν/κές βιβλιοθήκες, Βιβλιοθήκες Ιατρικών Τμημάτων, σε ερευνητικά κέντρα, σε κέντρα τεκμηρίωσης κ.λ.π.). (Τσιμπούκης, 1986).

Η αναζήτηση πληροφοριών γίνεται μέσω πληροφοριακών έργων τα οποία βρίσκονται σε κρατικές, δημοτικές και παν/κές βιβλιοθήκες. Τα πληροφοριακά αυτά έργα διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες (Krzys, 1978):

1. Βιβλιογραφίες (bibliographies)
2. Λεξικά (dictionaries)
3. Εγκυκλοπαίδειες (encyclopedias)
4. Επετηρίδες (yearbooks, annuals)
5. Εγχειρίδια (manuals handbooks)
6. Βιογραφικές Πηγές (biographical sources)
7. Περιοδικές εκδόσεις (serials)
8. Ευρετήρια (indexes)
9. Οδηγοί - Κατάλογοι (dicectories)
10. Πηγές γεωγραφικών πληροφοριών (geographical sources)
11. Κυβερνητικές εκδόσεις (government documents)
12. Οπτικοακουστικές Πηγές (audiovisual sources)

Είδη βιβλιογραφιών

Τα είδη βιβλιογραφιών που θα παραθέσουμε αναλυτικά, κυκλοφορούν στις βιβλιοθήκες και προσδιορίζονται σε σχέση με (Ντελόπουλος):

- A. Το περιεχόμενο
- B. Τη μορφή
- Γ. Την έκταση
- Δ. Το χρόνο
- E. Την ταξινόμηση
- ΣΤ. Τον τρόπο εργασίας

A. Σε σχέση με το περιεχόμενο

- 1) Γενική Βιβλιογραφία: Υποδιαιρεί-

ται σε διεθνή και εθνική.

α) Διεθνής βιβλιογραφία: περιέχει δημοσιεύματα απ' όλο τον κόσμο, σ' όλες τις γλώσσες, σ' όλα τα θέματα

β) Εθνική βιβλιογραφία: περιέχει το σύνολο των εκδομένων εντύπων μιας χώρας, στη γλώσσα της χώρα ή σ' άλλες γλώσσες.

2) Ειδική Βιβλιογραφία: περιέχει εκδόσεις για ένα μόνο ορισμένο θέμα ή και συναφή προς αυτό. Μπορεί να είναι διεθνής και εθνική. Υποδιαιρείται σε βιβλιογραφίες θεμάτων, προσώπων και τόπων.

Β. Σε σχέση με τη μορφή

3) Ενδεικτική Βιβλιογραφία. Το κύριο μέρος του λήμματος ακολουθείται από απλή περιγραφή του βιβλίου με τα βασικά βιβλιογραφικά του στοιχεία.

4) Αναλυτική βιβλιογραφία: Το λήμμα συνοδεύεται από σύντομη σύνοψη του περιεχομένου του.

5) Περιγραφική βιβλιογραφία: Με το λήμμα δίνεται λεπτομερής περιγραφή της εκδοτικής μορφής του βιβλίου (χαρτί, σχήμα, εικονογράφηση κ.λ.π.).

6) Κριτική βιβλιογραφία: Προσθήκη στο λήμμα προσωπικών κρίσεων του βιβλιογράφου για την έκδοση και το περιεχόμενο του βιβλίου.

Γ. Σε σχέση με την έκταση

7) Εξαντλητική Βιβλιογραφία: Περιέχει όλα τα έντυπα που έχουν εκδοθεί σ' ένα ορισμένο θέμα, για γεωγραφική περιοχή, μια χρονική περίοδο κ.ο.κ.

8) Κατ' επιλογή Βιβλιογραφία: από τα λήμματα που έρχονται σε γνώση του βιβλιογράφου, αυτός επιλέγει όσα κρίνει σημαντικότερα και πιο κοντά στο θέμα του.

Δ. Σε σχέση με το χρόνο

9) Τρέχουσα βιβλιογραφία: η καταγραφή και παρουσίαση δημοσιευμάτων αμέσως μετά την έκδοσή τους.

10) Αναδρομική βιβλιογραφία: καλύπτει μια ορισμένη χρονική περίοδο του παρελθόντος.

Ε. Σε σχέση με την ταξινόμηση

11) Αλφαβητική βιβλιογραφία: ταξινομημένη αλφαβητικά με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Κατά συγγραφέα
- Κατά τίτλο
- Κατά την πρώτη λέξη του θέματος

12) Θεματική βιβλιογραφία: ταξινομημένη σύμφωνα με ένα παραδεκτό σύστημα ταξινόμησης. Η ταξινόμηση των λημμάτων γίνεται:

- Κατά ένα διεθνώς καθιερωμένο σύστημα ταξινόμησης, αμιγές η τροποποιημένο (Melvil Dewey, σύστημα βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (LC), UDC, κ.α.).

- Κατά ένα διεθνώς καθιερωμένο σύστημα ταξινόμησης, αλλά με τα θέματα σε αλφαβητική σειρά.

13) Χρονολογική βιβλιογραφία: ταξινομημένη κατά χρονολογική σειρά. Η χρονολογική ταξινόμηση γίνεται σύμφωνα με:

- Το χρόνο έκδοσης των εντύπων.

- Τις χρονικές περιόδους σε σχέση με το θέμα της βιβλιογραφίας και την καλυπτόμενη χρονική περίοδο των λημμάτων της (δηλ. γίνεται μικτή ταξινόμηση: θεματική - χρονική).

ΣΤ. Σε σχέση με τον τρόπο εργασίας

14) Άμεση βιβλιογραφία (πρωτογενής): γίνεται απευθείας από έντυπο, το οποίο ο βιβλιογράφος έχει στη διάθεσή του.

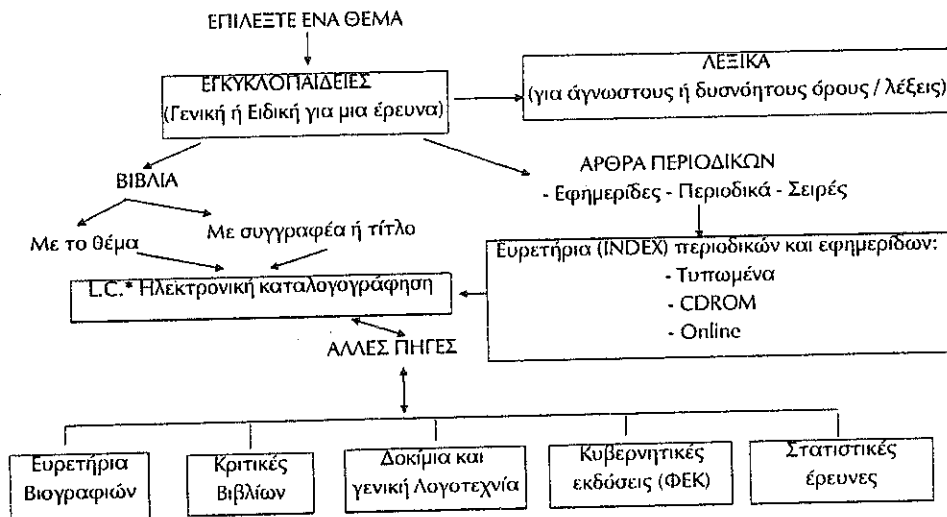
15) Έμμεση βιβλιογραφία (δευτερογενής): γίνεται καταγραφή του εντύπου στο οποίο ο βιβλιογράφος δεν έχει

την δυνατότητα να παρατηρήσει ο ίδιος. Οι καταγραφές γίνονται συνήθως από μεταφορά λημμάτων από άλλες βιβλιογραφίες ή άλλες έμμεσες πηγές.

Μεθοδολογία αναζήτησης και συγκέντρωσης πληροφοριακού υλικού

Η τακτική που χρησιμοποιείται για την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας είναι ζωτικής σημασίας για την πορεία μιας μελέτης διότι (Τσιμπούκης, 1986)

- Περιορίζεται και καθορίζεται καλύτερα το πρόβλημα.

Σχήμα 1. Πορεία μεθοδολογίας βιβλιογραφικής έρευνας (The Ohio State University LIBRARIES)
Ερευνητική Στρατηγική για μια αποτελεσματική Έρευνα
* L.C. Θεματική ευρετηρίαση

ρές

ποι
έρε

θόξ
χρη

ναζ
τα
198

έρε
Βασ
ση
στή
λεξι
πτο
στή
κατ
γκυ
σχε
κλει
των

γκυ
νες,
ροφ
τα
της

- Γίνονται νέες προσεγγίσεις σε πλευρές του θέματος που έχουν ερευνηθεί.

- Αποφεύγονται άγονες διαδικασίες που έχουν αποδειχθεί στείρες σε άλλες έρευνες κατά το παρελθόν.

- Γίνεται καλύτερη κατανόηση των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για τη μέχρι τώρα προσέγγιση του προβλήματος.

Για μια αποτελεσματική και πλήρη αναζήτηση πληροφοριών προτείνονται τα επόμενα στάδια (σχήμα 1) (Katz, 1982).

Στάδιο 1: Καθορισμός θέματος

- κατάλογος με "Λέξεις - κλειδιά"

Καθορίζεται με σαφήνεια η περιοχή έρευνας. Συντάσσεται κατάλογος με τις βασικές "λέξεις - κλειδιά" που έχουν σχέση με το θέμα. Στις περισσότερες επιστήμες, όπως και στη Φ.Α., υπάρχουν λεξικογραφικά ευρετήρια τα οποία καλύπτουν το δημοσιευμένο υλικό της επιστήμης αυτής. Για τη σύνταξη αυτού του καταλόγου προτείνεται η μελέτη μιας έγκυρης εγκυκλοπαιδείας διαβάζοντας τα σχετικά λήμματα. Μέσω των "λέξεων - κλειδιών" γίνεται η πρώτη αναζήτηση των βιβλιογραφικών πηγών.

Στάδιο 2: Αναζήτηση έμμεσης βιβλιογραφίας

Η μελέτη εισαγωγικών άρθρων σε εγκυκλοπαιδείες, κοινωνιολογικές έρευνες, στατιστικά στοιχεία και άλλα πληροφοριακά εγχειρίδια πιθανά θα δώσει τα πρώτα στοιχεία για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Στάδιο 3: Αναζήτηση άμεσης βιβλιογραφίας

Εντοπίζουμε τα βιβλία που μας ενδιαφέρουν μέσω:

- α. Θεματικών συστηματικών καταλόγων.

- β. Μέσω γενικών βιβλιογραφικών καταλόγων όπως:

- 1) Subject guide to books in print.

- 2) British National Bibliography.

- 3) American Reference Books Annual.

- 4) Guide to Reference Books.

- 5) Guide to Reference Book for School Media Centers.

- 6) Reference Books Review Index.

- 7) Booklist.

- 8) Cumulative Book Index.

- 9) Books in Print.

- 10) The Standart Periodicals Directory.

- 11) Sources of Information in the Social Sciences κ.α.

- γ. Μέσω ειδικότερων για την εκπαίδευση βιβλιογραφικών καταλόγων (Indexes) όπως: 1) Education Index 2) Canadian Education Index 3) Current Contents: Education 4) Current Index to Journals in Education κ.α.

Στάδιο 4: Αναζήτηση ειδικής βιβλιογραφίας

Είναι πολύ χρήσιμο να γνωρίζουμε αν κάποιος δημιούργησε ήδη έναν κατάλογο από ανάλογες δημοσιεύσεις. Γι'αυτόν το σκοπό χρησιμοποιούμε βιβλιογραφικά ευρετήρια που καταγράφουν βιβλιογραφίες (ή βιβλιογραφικά στοιχεία) αυτοτελείς ή δημοσιευμένες σε βιβλία και περιο-

δικά όπως: "Sport Bibliography", Volume 13-1984, "The International Sport bibliographical System".

Επίσης υπάρχει η δυνατότητα, αφού έχει βρεθεί ένα σχετικό βιβλίο ή άρθρο, μέσω της βιβλιογραφίας που παραθέτει ο συγγραφέας του να αναζητήσουμε τα πρωτότυπα ή τις αρχικές πηγές που χρησιμοποίησε. Είναι πολύ σημαντικό να ερευνηθεί η πιθανή ύπαρξη άρθρου που να επιθεωρεί την γνώση πάνω στο θέμα της μελέτης και να παρουσιάζει μια κριτική αξιολόγηση του πρόσφατου ερευνητικού έργου. Προς αυτήν την κατεύθυνση αποτελεσματική βοήθεια προσφέρουν εγχειρίδια όπως "Annual Review of Psychology", "Exercise Physiology current", "Sports Science Review" κ.α.

Στάδιο 5: Αναζήτηση αρθρογραφίας

Για την αναζήτηση των σχετικών πληροφοριών κύρια χρησιμοποιούνται οι εξής τρόποι:

1. Θεματικοί οδηγοί που μας παραπέμπουν σε πληροφοριακές εκδόσεις για να προσεγγίσουμε άρθρα σε πολλά περιοδικά όπως:

"Physical Education Index", "Physical Education/Sports Index" κ.α.

2. Ευρετήρια με βασική βιβλιογραφική περιγραφή όπου η αναζήτηση γίνεται γενικά, σχετικά με το τι έχει εκδοθεί γύρω από την αθλητική επιστήμη χωρίς να γίνεται ειδικότερη θεματική ανάλυση. Η αναζήτηση γίνεται μέσω του τίτλου, του

ονόματος του συγγραφέα, του περιοδικού που δημοσιεύεται το άρθρο και της χρονολογίας δημοσίευσής του.

3. Ευρετήρια περιλήψεων με βασική βιβλιογραφική περιγραφή και περίληψη με επαρκή πληροφόρηση όπως: "Resources in Education", "Completed Research in Health - Physical Education and Recreation Including International Sources", "Exceptional Child Education Resources", "Child Development Abstracts and Bibliography" κ.α.

Σήμερα βέβαια όλες οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες του εξωτερικού και κάποια τμήματα των δικών μας πανεπιστημίων, είναι εφοδιασμένες με ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ή ηλεκτρονική βιβλιογραφία (CDROM δίσκοι, βάσεις πληροφοριών κ.α.) γεγονός που υπερπλουσιώνει τη διαδικασία ανίχνευσης της πληροφοριακής πηγής. Η αναζήτηση των βιβλίων και των άρθρων γίνεται μπροστά από τερματικές συσκευές μέσα σε ελάχιστο χρόνο.

Στάδιο 6: Εντοπισμός βιβλίων - περιοδικών

Τα βιβλία και τα περιοδικά που μας ενδιαφέρουν αναζητούνται πρώτα:

1. Στις βιβλιοθήκες των δικών μας πανεπιστημίων. Αν πρόκειται για βιβλίο: εντοπίζεται μέσω του βιβλιογραφικού καταλόγου που διαθέτει η βιβλιοθήκη (με το όνομα του συγγραφέα, τον τίτλο του βιβλίου, με το θέμα του βιβλίου, τη χρονολογία έκδοσης).

Αν πρόκειται για περιοδικό:

α) Μέσω του κοινού της συγκεκριμένης

β) Μέσω του "Συνοψισμού Περιοδικών στην Επιστήμη της Φυσικής Επιστήμης"

α) Μέσω του καταλόγου περιοδικών της συγκεκριμένης Βιβλιοθήκης.

β) Μέσω του "Συλλογικού Καταλόγου Περιοδικών της Ελληνικές Επιστημονικές Βιβλιοθήκες" Αθήνα, Εκδότης το Εθνικό Ίδρυμα Έρευνών, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Τ.).

γ) Μέσω του συνολικού καταλόγου των περιοδικών που υπάρχουν στις βιβλιοθήκες των τμημάτων του συγκεκριμένου πανεπιστημίου όπως π.χ. η Υπηρεσία Δημοσιευμάτων του Α.Π.Θ. δια του πανεπιστημιακού τυπογραφείου εξέδωσε το 1989 τον "Κατάλογο Ξενογλωσσων Περιοδικών" που προμηθεύονται οι βιβλιοθήκες των τμημάτων του Α.Π.Θ.εσ/νίκης.

- Στις βιβλιοθήκες συναφών τμημάτων - σχολών.

- Μέσω του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ, Αθήνα) για βιβλιογραφία - αρθρογραφία εθνική και διεθνή.

- Μέσω βιβλιοθηκών πανεπιστημίων της αλλοδαπής.

Στάδιο 7: Εντοπισμός εξειδικευμένων πληροφοριών

Για βιβλιογραφίες που δεν καλύπτονται από ευρετήρια, χρησιμοποιούνται ειδικοί οδηγοί για να βρεθούν πληροφορίες όπως διδακτορικά, εκθέσεις, πρότυπα, κυβερνητικές δημοσιεύσεις κ.α.

Πολλές φορές συγκεντρώνονται χρήσιμες πληροφορίες από πρόσωπα ή φορείς τα οποία έχουν ήδη ασχοληθεί με το θέμα μας ή σχετίζονται με ανάλο-

γο ερευνητικό χώρο. Γι'αυτόν το λόγο είναι καλό να συμβουλευόμαστε κατάλληλους οδηγούς που θα μας πληροφορήσουν για ερευνητικές ενώσεις, κυβερνητικές υπηρεσίες και ανάλογα ιδρύματα και κέντρα τα οποία παρέχουν ακριβείς και εξειδικευμένες πρόσφατες πληροφορίες.

Στάδιο 8: Προμήθεια - συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού

Για περιπτώσεις που η βιβλιοθήκη δε διαθέτει το συγκεκριμένο περιοδικό ή βιβλίο για άμεση απόκτηση, τότε έχουμε τους εξής τρόπους για την προμήθειά τους:

α) Αν πρόκειται για βιβλίο:

- Μπορούμε να το προμηθευτούμε μέσω του εκδοτικού οίκου.

- Αν γνωρίζουμε ότι υπάρχει σε άλλη βιβλιοθήκη είναι δυνατόν να το προμηθευτούμε με τη βοήθεια της τοπικής βιβλιοθήκης, αν αυτή έχει σύστημα δανεισμού μεταξύ των βιβλιοθηκών.

- Να ζητηθεί με την βοήθεια της βιβλιοθήκης ένα φωτοαντίγραφο του ή μικροφίλμ ή μία περίληψή του.

β) Αν πρόκειται για άρθρο περιοδικού:

- Μπορεί να ζητηθεί από το συγγραφέα, αν γνωρίζουμε την διεύθυνσή του.

- Αν η τοπική βιβλιοθήκη έχει σύστημα δανεισμού μεταξύ των βιβλιοθηκών, ζητείται από τη βιβλιοθήκη για την οποία γνωρίζουμε ότι το έχει στη συλλογή της.

- Να ζητηθεί από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο ή από τη βιβλιοθήκη μέσω μιας "Τράπεζας πληροφοριών" (π.χ. από το Ε.Κ.Τ.) εξασφαλίζοντας αντίγραφα από βιβλιοθήκες του εσωτερικού ή του εξωτερικού με τις οποίες συνεργάζεται, η τράπεζα.

- Να ζητηθεί δια αλληλογραφίας από πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Πληροφόρηση και Ελληνική πραγματικότητα

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε τα μεγάλα προβλήματα που θα συναντήσει ο ερευνητής κατά την προσπάθεια εντοπισμού και συλλογής πληροφοριών στον Ελλαδικό χώρο. Τα προβλήματα αυτά εμφανίζονται κυρίως λόγω των ιδιομορφιών που παρουσιάζουν στη χώρα μας οι πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες:

1) Εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις, κανένα ΑΕΙ δε διαθέτει μια κεντρική βιβλιοθήκη που να περιέχει όλο το έντυπο υλικό του. Κάθε ΑΕΙ έχει έναν αριθμό βιβλιοθηκών - σπουδαστηρίων που ανήκουν σε σχολές, σε τμήματα, τομείς ή εργαστήρια. Επιπλέον οι βιβλιοθήκες αυτές είναι διάσπαρτες σε διάφορα κτίρια ή πανεπιστημιούπολεις.

2) Ο βαθμός συνεκτικότητας και επικοινωνίας μεταξύ των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών είναι πολύ περιορισμένος και σε πολλές περιπτώσεις ανύπαρκτος.

3) Υπάρχει γενικά έλλειψη προσωπικού και εξειδικευμένων υπαλλήλων διαχείρισης των βιβλιοθηκών με αποτέλεσμα την πλημελή προσφορά υπηρεσιών.

4) Η δημιουργία των καταλόγων και η ταξινόμηση του υλικού τους τις περισσότερες φορές γίνεται εμπειρικά με αποτέλεσμα την άναρχη οργάνωση των βιβλιοθηκών (Ζάχου 1990).

Ειδικότερα οι δυνατότητες που προσφέρουν στον ερευνητή οι Παν/κές Βιβλιοθήκες των ΤΕΦΑΑ της χώρας μας είναι οι παρακάτω:

Ι. Βιβλιοθήκη Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης: Διαθέτει τη μεγαλύτερη και θεματικά πλουσιότερη συλλογή απ' όλες τις βιβλιοθήκες του είδους.

Η βιβλιοθήκη στερούνταν βιβλιοθηκονομικής επεξεργασίας μέχρι πριν από ένα εξάμηνο που άρχισε η καταλογογράφηση του υλικού της με τους Αγγλο-αμερικανικούς κανόνες καταλογογράφησης (A ACR₂)². Χρησιμοποιεί το δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης του M. Dewey και η θεματική ταξινόμηση γίνεται με τους παγκόσμια αποδεκτούς καταλόγους της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (Library of Congress) μεταφράζοντας και προσαρμόζοντας τους θεματικούς όρους στην ελληνική γλώσσα. Η βιβλιοθήκη του ΤΕΦΑΑ του Δ.Π.Θ. διαθέτει: α) 8000 τίτλους βιβλίων (ελληνόγλωσσους και ξενόγλωσσους).

2 A.A.C.R₂: Anglo - American Cataloguing Rules.

β) 300 τίτλους περιοδικών (ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων) από το 1987.

γ) Δύο OF LINE βιβλιογραφικές τράπεζες (CD - ROM: I. Sport Discous (αθλητική βιβλιογραφία και II ERIC (Εκπαιδευτική Βιβλιογραφία).

δ) Συλλογή βίντεο-κασετών διαφόρων αθλητικών δραστηριοτήτων.

ε) Διάφορα άλλα πληροφοριακά βοηθητικά έντυπα.

Ήδη βρίσκεται υπό δημιουργία μια συλλογή από οδηγούς μεταπτυχιακών σπουδών (Bulletin) πανεπιστημίων του εξωτερικού με σκοπό την άμεση πληρόφηση των φοιτητών που ενδιαφέρονται για μεταπτυχιακές σπουδές. Η συλλογή έχει εμπλουτιστεί με εκατό (100) οδηγούς σπουδών πανεπιστημίων της Αμερικής, ενώ αναμένονται οι οδηγοί των Ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Επίσης από τη φετινή χρονιά ξεκινά η δημιουργία μουσικής βιβλιοθήκης, ως ιδιαίτερο κομμάτι της βιβλιοθήκης και εξυπηρετεί τα μαθήματα των Λαϊκών Παραδοσιακών χορών, της Ρυμικής Γυμναστικής, του Aerobic κ.α.

II. Βιβλιοθήκη ΤΕΦΑΑ του Αριστοτέλειου Παν/μίου Θεσσαλονίκης:

Καταλογογραφείται με τους παγκόσμιους κανόνες της Α.Α.С.2 το υλικό της Βιβλιοθήκης είναι ταξινομημένο με το σύστημα ταξινόμησης της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου και η θεματική ευρετηρίαση γίνεται όπως και στη βιβλιο-

θήκη του ΤΕΦΑΑ του Δ.Π.Θράκης.

Η Βιβλιοθήκη του ΤΕΦΑΑ του Α.Π.Θεσ/νίκης διαθέτει:

α) 5000 τίτλους βιβλίων (ελληνόγλωσσους και ξενόγλωσσους).

β) 32 τίτλους περιοδικών.

γ) Συλλογή βίντεο-κασετών, με δυνατότητα δανεισμού σε διδάσκοντες και φοιτητές (Ζάχος-Παπαϊωάννου, 1991).

III. Βιβλιοθήκη Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών:

Στη βιβλιοθήκη του ΤΕΦΑΑ Αθηνών το υλικό είναι θεματικά τοποθετημένο στους χώρους της βιβλιοθήκης, ενώ τώρα γίνεται βιβλιοθηκονομική επεξεργασία των βιβλίων της εκλογής.

Η ταξινόμηση των βιβλίων γίνεται με το διδακτικό σύστημα ταξινόμησης του Μ. Dewey (DDC), η δε καταλογογράφηση γίνεται με τους Αγγλο-Αμερικάνικους κανόνες καταλογογράφησης (AACR₂).

Η βιβλιοθήκη του ΤΕΦΑΑ του Κ. Π. Αθηνών περιλαμβάνει:

α) 5000 τίτλους βιβλίων.

β) 130 τίτλους περιοδικών.

γ) Συλλογή βίντεο-κασετών (50 τίτλοι).

δ) Συλλογή MICROFICHES. Πρόσφατα δε, συνδέθηκε με την αθλητική βιβλιογραφική τράπεζα του Καναδά, την SOURCE INFORMATION RESOURCE CENTER (SIRC).

Βιβλιογραφία

1. Ζάχος Γ., Αυτοματοποίηση στις Ελληνικές Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες: Μύθοι, πραγματικότητα και προοπτικές, 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιβλιοθηκονόμων, Αθήνα 1990, σελ. 43-50.
2. Ζάχος Γ. - Παπαϊωάννου Τ., Ελληνικές Πανεπιστημιακές Βιβλιοθήκες, Ιωάννινα 1991.
3. Katz B. and Fraley R., Reference Services Administration and Management, Haworth Press, New York 1982.
4. Krzys R., "Reference Books", Encyclopedia of Library and Information Science, Dekker T25, σελ. 152, New York 1978.
5. Ντελόπουλος Κ., Σύστημα Βιβλιογραφίας, Θεωρία και πρακτική, εκδόσεις Gutenberg.
6. Τοκμακίδης Σ., Γενικές οδηγίες για την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Κομοτηνή 1991.
7. Τσιμπούκης Κ.Ι., Τρόπος συγγραφής μιας Επιστημονικής εργασίας, εκδόσεις Έρευνα, Αθήνα 1986.